

de Stem van Sonare [in gesprek met Kurt Morissens van Stripeljee]

Kurt Morissens interviewd Jan Vervoort voor online magazine STRIPELJEE

Dag Jan,

Zoals beloofd zijn hier de vraagjes! Hopelijk vind je ze wat goed!

1) Dit album werd een veertiental jaar geleden gemaakt en voorgepubliceerd in het Sjors en Sjimmistripblad. Had je geen schrik dat wat je had getekend nu niet meer door het publiek zou worden aangenomen? Dat ze het oubollig zouden gevonden hebben?

Antwoord 1):

1a) Je schrijft en tekent in eerste instantie voor jezelf, vind ik. Daarna moet een strip natuurlijk onder de aandacht van de lezer komen, in dit geval heeft de uiteindelijke album-uitgave erg lang op zich doen wachten dat is waar.

Maar als alles wat ouder is dan wat de waan-van-de-dag ons dicteert niet meer aangenomen zou worden dan zouden we alle musea kunnen sluiten en zou er niemand meer luisteren naar Beethoven of the Beatles. Lijkt me desastreus. Ik weet natuurlijk ook wel dat 'De Stem van Sonare' misschien meer een boek is voor de verzamelaar en de wat 'rijpere' stripofiel, maar wie weet zet het een jonge lezer ook aan het denken?

1b) En wat oudbollig betreft. Eerlijk gezegd heb ik me daar het hoofd niet over gebroken.

De Dikke van Dale geeft tweeërlei uitleg aan het woord

- *oudbollig*: *flauw-grappig, onbenullig lollig* –

Daar ga ik niet over – *that's-in-the-eye-of-the-beholder* – iedereen heeft zijn eigen smaak.

Ik lever niet alle smaken, ik moet er niet aan denken.

- *ouderwets*:

Mode is onderhevig aan de laatste trends en ontwikkelingen.

Elna III is ontstaan midden jaren 90 daar is niets tegen in te brengen.

Ik ben geen nieuwkomer. Ouderwets in de betekenis van 'duchtig', staat gelukkig ook voor flink en krachtig, o.k.?

2) Nu, ons heeft dat niet gestoord; het verhaal leest als een trein. Heb je – na al die jaren – nog veranderingen aangebracht aan het verhaal zowel scenariogewijs als op tekengebied?

Antwoord 2):

Dank voor het compliment. Aan het verhaal noch het scenario is niets veranderd. Gek genoeg is het enige wat me wat stoorde was een diskette, die Elna in een computer moet stoppen om Melis te kunnen deprogrameren [pagina 33-37 plaatje 3]. Maar een usb-stick zou een vorm van geschiedsvervalsing zijn geweest, dus toch maar zo gelaten.

Het nieuw toegevoegde aan De Stem van Sonare zijn het omslag, de schutvellen voor en achter in het boek, de epiloog en de bijgewerkte bibliografie.

Ik vond het noodzakelijk om een bescheiden uitleg te geven, om het boek een beetje een historisch kader te geven.

3) De stad Eindhoven speelt ook een rol in het verhaal. Niet moeilijk als je weet dat de strip in opdracht van de stad werd gemaakt; je bent er echter in geslaagd om er geen toeristische strip van te maken. Was dat een bewuste keuze en waarom heb je die gemaakt?

Antwoord 3)

Het was voor mij een absolute voorwaarde dat Elna III geen touristische of vercommercialiseerde strip zou worden. Er was destijds al een reeks stedenstrips waarin de verhalen zich van middenstander tot middenstander en van logo tot logo spoedden, ongeacht de verminkingen die dat voor het scenario en de verhaallijn betekende. Het is mijn mening dat dit medium, de strip, daar te goed en te kwetsbaar voor is. Een moralistisch standpunt misschien [?]

Bovendien moest de strip inhoudelijk een groter bereik hebben dan Eindhoven alleen. Van Lutjebroek tot Rotterdam en van Retie tot Antwerpen werd Sjors en Sjimmiestripblad gelezen.

4) Wat is je relatie met de stad Eindhoven?

Antwoord 4)

Ik woon er al 33 jaar en ik mag kankeren op mijn stad maar een buitenstaander niet.

Citaat uit het voorwoord > pagina 2 Elna III:

De link tussen historie en toekomst is voor een deel uitgangspunt geweest bij het schrijven van 'De Stem van Sonare'. Gekoppeld aan het feit dat Philips de stad ooit een enorme boost heeft gegeven en uit zijn voegen heeft geperst. Arme lichtstad, techno-city.

Ook Van Doorne's Autofabriek is er groot geworden. Kortom, techno-city, motor-city. Het Detroit van de Lage Landen. De Motown van het zuiden. Een stad vaak verguisd door onwetenden die extra gas geven op de rondweg om Eindhoven snel te omzeilen.

Eindhoven heeft weinig historische prullerigheid en excelleert in betonnen gebouwen, moeizaam trachtend zijn provincialisme af te werpen. Maar met een prachtige melancholie. Op regenachtige herfstdagen, wanneer bij hevige stortbuien de tunnels onder de spoordijk volstromen en het centrum een infarct bezorgen. Een stad met een bijzonder film-noirdecor, vooral na zes uur in de middag. Wanneer de middenstanders hun verkoop gestaakt hebben. De stad leegloopt. Het donker wordt in de achterafsteegjes. Met lege winkelstraten waar je een kanon kunt afschieten zonder iemand te raken. Etalages beschermd met stalen afrasteringen om gedurende de nacht het gespuis te weren. Terwijl het langzaam ontwakend nachtleven op het Stratumseind modern aandoende jongeren probeert te vermaken. Ontroerende treurigheid, zwar[t]e romantiek.

5) 'De stem van Sonare' is een zwartwit-album; toch werd ze ooit ingekleurd. Waarom de keuze om toch voor de zwartwit-versie te gaan?

Antwoord 5)

Mieke Somers heeft destijds het hele verhaal prachtig ingekleurd, handmatig, met gouache en ecoline. Het stripverhaal is fullcolour in Sjors en Sjimmie stripblad verschenen.

Mijn voorkeur voor het album ging uiteindelijk toch uit naar een zwart-wit versie omdat dat een krachtiger beeld oplevert, beter passend bij het ritme van de verhaallijn in een stad zonder al te veel franje.

6) Waarom is dit verhaal eigenlijk nooit eerder in albumvorm verschenen? De vorige albums van Elnø dateren van 1988 en 1991; het lijkt ons bijna logisch dat het album ook ergens in 1995 uitgegeven had moeten worden?

Antwoord 6)

Dat had ik ook graag gewild.

Echter, een stripverhaal in deze vorm kost erg veel tijd. Ik heb vier en een half jaar aan De Stem van Sonare gewerkt.

Voor een deel te wijten aan het feit dat ik om diverse redenen, maar ook om uit de rode cijfers te blijven, tijdens de productie van Elnø III een andere carrière opstartte.

Dát had weer tot gevolg dat een eventuele Elnø IV, in dit tempo, op zich zou laten wachten tot 1999.

Mijn uitgever, van dat moment, wilde graag een volgende Elnø maar dan binnen twee jaar, inplaats van vier. Ook begrijpelijk omdat continuïteit een belangrijke factor is in 'wordt-vervolgd-land'

7) Het verhaal is in klare lijn-stijl getekend: als we het album zo eens bekijken, leek het ons een heel arbeidsintensief werk dat je hebt afgeleverd; veel vakjes en veel oog voor detail. Zou je daar nu nog zoveel tijd in kunnen steken?

Antwoord 7)

Willen wel maar kunnen niet. De reden hiervoor ligt deels besloten in het antwoord op je vorige vraag. Bovendien zou ik een nieuw stripverhaal voor mezelf graag een andere wending willen geven. Niet zozeer modieuzer maar wat inhoud en vorm

betreft in een andere balans. Ik heb daar wat ideeën over.

Het heeft natuurlijk ook te maken met het niet te ontlopen gegeven dat niet alleen Elnó zo'n 14 jaar ouder is geworden maar ikzelf ook.

Mijn smaak en hetgeen ik in een beeldverhaal zou willen uitdrukken is niet meer hetzelfde dan in 1995.

8) Uiteindelijk heb je er al een lange carrière op zitten; kan je voor onze jonge lezers je carrière eens in het kort meegeven en je hoogtepunten meegeven?

Antwoord 8)

Mag ik zo vrij zijn je als antwoord hierop te verwijzen naar de bibliografie, die ik hierbij zal voegen. #

9) Wat deed het met je om je oude personage terug op te pikken? Dat er überhaupt interesse was om die strip nog in albumvorm uit te geven?

Antwoord 9a)

Tussen Elnó en mij zit het nog wel goed, zijn wat naïeve opportunisme maakt hem nog steeds inzetbaar voor avontuur, lijkt me.

Antwoord 9b)

Ik was er van overtuigd dat het een kwestie van tijd zou zijn. Uitgeverij Beedee gaat met de uitgave van Elnó III niet voor het grote geld of een boot aan de Cote d'Azur, dat is duidelijk, maar er zijn ook andere redenen voor een uitgever om

uitgever te willen zijn.

Het siert Jan Verdegaal [BeeDee] dat hij een verhaal als De Stem van Sonare op zijn waarde heeft geschat en daarmee het belang van creatieve uitingen van zorgvuldigheid en ambachtelijke cultuur erkent. Grote woorden in stripland, pas maar op dat het geen kunst wordt, tenslotte staan we slechts op de negende plaats.

10) Betekent dit nu ook dat we terug Elna-strips mogen verwachten?

Antwoord 10)

Uw laatste vraag is eigenlijk al beantwoord in eerder gegeven antwoorden op vorige vragen. Ik zal geen valse beloften doen maar zoals ik aan het begin van dit interview al zei, het maken van een nieuwe [Elna-] strip ligt in eerste instantie in mijn eigen behoefte daaraan.

Laat ik u dit toevertrouwen: ik zou er morgen aan willen beginnen.

Deo volente.

11) Hartelijk dank voor de antwoorden!

Graag gedaan.

Vriendelijke groeten,

Kurt Morissens / STRIPELJEE 2011